

PARA VE KAMBIYO YASASI

38/1997 Sayılı Yasa

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi aşağıdaki Yasayı yapar:

1. Bu Yasa, Para ve Kambiyo Yasası olarak isimlendirilir.

Kısa İsim

2. Bu Yasanın amacı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine Türk Lirası, döviz ve menkul kıymetlerin, ithal ve ihracı ile döviz ve menkul kıymetlerin yurt içindeki tedavülüne ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Amaç

3. Bu Yasada metin başka türlü gerektirmedikçe:

Tefsir

“Bakanlık”, Ekonomi işleriyle Görevli Bakanlığı anlatır.

11/1976

25/1983

“Bankalar”, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bankalar Yasası altında faaliyette bulunan bankaları anlatır.

26/1987

42/1989

“Döviz”, efektif dahil, yabancı parayla ödeme imkanı sağlayan her türlü hesap ve belgeleri anlatır.

“Döviz büroları”, münhasıran döviz alımı ve satımı ile iştigal eden ve bu Yasa altında Bakanlıktan “Döviz Bürosu Lisansı” almış olan tüzel kişileri anlatır.

“Efektif”, yabancı ülke para otoritelerince yürürlüğe konmuş olup halen tedavülde olan paraları anlatır.

“Kambiyo”, dövizle ilgili her türlü işlemi anlatır.

“Kıymetli Metal”, altın, gümüş, platin, palladyum, radyum, iridyum osmiyum ve rutenyumu anlatır.

“Kıymetli Taşlar”, elmas, pırlanta, safir, yakut, zümrüt ve benzeri taşları anlatır.

“Kur”, bir birim dövizi satın alabilmek için ödenmesi gereken tedavüldeki para birim miktarı ile bir birim dövizin satılması halinde alınan tedavüldeki para birimi miktarını anlatır.

“Maddi Değer”, parayı, kıymetli metali, kıymetli taşları, menkul kıymetleri ve kıymetli eşyayı anlatır.

“Merkez Bankası”, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasını anlatır.

“Muhabirler”, Bankaların yurt dışında döviz pozisyonu bulundurduğu veya işlem yaptığı bankaları anlatır.

“Para”, tedavüldeki resmi para ve her türlü dövizi anlatır.

“Tedavüldeki Resmi Para”, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde resmi para olarak tedavülde olan Türk Lirasını anlatır.

“Valör”, bir alım-satım veya takas işleminde nihai hesaplaşmanın fiilen yapılacağı tarihi anlatır.

4. Tedavüldeki resmi paranın Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine ithali ile yurt dışına ihracı, yurt içinde ve yurt dışında her türlü kullanımı serbesttir.

Resmi Para
Serbestiyeti

5. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde gerçek ve tüzel kişilerin döviz bulundurması, dövizle tasarruf yapması, döviz bir mübadele aracı olarak kullanması ve ödeme emri ve akıtlardaki rakamları döviz ile ifade etmesi serbesttir.

Döviz
Serbestiyeti

6. Gerçek ve tüzel kişilerin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden ülke haricine ve ülke haricinden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine bankaları aracı olarak kullanmak kaydıyla, yapacakları havaleler ve para hareketleri, gönderen ve alıcıya ilişkin isim ve adreslerin kaydedilmesi kaydıyla, döviz dahil, serbesttir. Gelen ve giden havalelerin toplam tutarları Merkez Bankasına bildirilir. Bu bildirimle ilişkin usul ve esaslar; gönderen ve alanın isim ve adresleri dahil olmak üzere, Merkez Bankasıca tesbit edilir ve Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tebliğle

Ancak, gerçek ve tüzel kişilerin bir suç işleyerek maddi değer elde etmesi ve adli makamlarca takibata uğraması veya sözkonusu suçtan dolayı mahkum olması durumunda, elde edilen sözkonusu maddi değerler bu madde kuralları kapsamı dışındadır.

7. (1) Banknot ve madeni paraların ülke haricine nakli ve ülkeye girişi Merkez Bankasının tespit edip Resmi Gazete’de yayımlayacağı bir tebliğle belirleyeceği limitler dahilinde serbesttir.
- (2) Bankaların, banknot ve madeni paralar halinde, Merkez Bankasınca belirlenecek limitler fevkinde ülke haricine para nakli yapması serbesttir.
- Ancak, böyle bir nakilde, taşınacak miktarın Merkez Bankasına yazılı olarak beyan edilmesi ve beyanın yapıldığını belirten belge alınması suretiyle yapılabilir.
- (3) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine vasıl olan nakit banknotların ülkeye girişinde, getirilen banknotların bu maddenin (1)’inci fıkrasında belirlenen limitler fevkinde olması halinde gümrük yetkilileri paranın menşei hakkında beyanname verilmesini ister ve beyannamenin bir suretini Merkez Bankasına gönderir.

8. (1) Bankaların, döviz pozisyonu bulundurması, ithalat ve ihracat işlemlerine aracılık etmesi, döviz hesabı açarak döviz tasarrufu kabul etmesi, döviz alım ve satımı ile uğraşması, döviz ile ödemeyi gerektiren senetlerle işlem yapabilmesi, döviz olarak kredi vermesi, muhabirler nezdindeki hesaplarında döviz bulundurması, döviz tasarruf hesaplarına faiz verebilmesi, döviz plasman hesaplarından faiz alabilmesi, para ve döviz piyasalarına aktif olarak katılabilmesi ve uluslararası bankacılık teammüllerine uygun her türlü işlemi döviz ile yapılabilmesi serbesttir.
- (2) Bankaların dış ticarete aracılık ettiği işlemlerde uluslararası kabul görmüş ödeme şekilleri ve uluslararası teammüller esas alınır.

Döviz Büroları	9.	Döviz alım ve satım işlemleri ile iştigal edecek “Döviz Bürolarının” bu işle iştigal etmeleri ve Merkez Bankasında açılacak hazine hesabına yıllık 1,000 ABD Doları “döviz bürosu lisansı” ücretini, her yıl en geç Ocak ayı sonuna kadar yatırmış olduklarını Bakanlığa tevsik ederek döviz bürosu lisansı almaları zorunludur. Döviz bürolarının kuruluş, faaliyet ve lisans koşulları Bakanlıkça çıkarılacak ve Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tebliğ ile düzenlenir.
Kur Tesbiti	10.	(1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki resmi işlemlerde esas alınacak Resmi Kurlar Merkez Bankasınca günlük olarak tesbit edilir ve Resmi Gazete’de yayımlanmak suretiyle ilan olunur. (2) Bankalar, döviz büroları ve Merkez Bankası, kendi işlemleri maksadıyla döviz alış ve satış kurlarını serbestce belirlerler. Belirlenen kurlar dövizin niteliğine, işlem türüne, işlem valörüne ve işlem vadesine göre aynı döviz için farklı fiyatlar olabilir. Bankalar ve Döviz Büroları gün boyunca yaptıkları muhtelif döviz işlemlerinde fiilen gerçekleşen asgari alış ve azami satış kurlarını gün kapanışında Merkez Bankasına bildirirler.
Döviz Hesapları ve Döviz Kredileri	11.	(1) Gerçek veya tüzel kişilerin döviz ile kredi kullanması veya döviz ile borç verebilmesi, taraflarca karşılıklı olarak yapılan akitlerdeki miktarları döviz ile ifade etmesi ve gerekli ödeme işlemlerini döviz ile yapması serbesttir. (2) Bankalar gerçek veya tüzel kişilere Döviz Hesabı açabilirler, vadesiz döviz hesapları üzerine çek defteri verebilirler. (3) Bankalarda açılmış döviz hesaplarının anapara ve faizlerinin, hesabın açıldığı döviz cinsinden ödenmesi, ancak hesap sahibinin talepte bulunması halinde farklı döviz cinsi veya tedavüldeki resmi para ile işlem yapılabilir.

- (4) Taraflar arasında aksine bir anlaşma olmadıkça Bankalarca döviz ile verilen krediler veya yapılan istikrazlar Bankaya aynı cins döviz ile ödenir.

Dövizlerle

İlgili

Raporlar

12. Bankalar ve döviz büroları bulundurdukları döviz pozisyonları ve yaptıkları döviz işlemleri ile ilgili raporları, Merkez Bankasına bildirirler. Raporların şekil, şart ve muhteviyatına ilişkin usul ve esaslar Merkez Bankasınca düzenlenir.

Menkul

Kıymetler

(1)

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışında doğrudan yatırım yapmaları, yurt içi ve yurt dışındaki mali piyasalarda işlem gören hisse senedi, bono, tahvil, opsiyon ve diğer her türlü menkul kıymeti alıp satmaları, yurda ithal veya yurt dışına ihraç etmeleri ve tasarrufunda bulundurmaları serbesttir.

13.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dahilinde, yurt dışında mukim gerçek ve tüzel kişiler her türlü menkul kıymete yatırım yapabilir ve tasarrufunda bulundurabilir.

(2)

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde menkul kıymetlerin alım ve satımını meslek edinecek gerçek ve tüzel kişiler Menkul Kıymetler Borsası Yasası kurallarına uygun faaliyet gösterirler.

(3)

40/1996

Kıymetli

Metaller Ve

Kıymetli

Taşlar

14. (1) Gerçek ve tüzel kişilerin kıymetli metal, kıymetli taşlar ve bu metallerden ve taşlardan mamül eşyaları tasarrufunda bulundurması ve ticaretini yapması serbesttir.

- (2) Kıymetli metaller ve kıymetli taşların ithal ve ihracı ile ilgili limit, usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca saptanacak ve Resmi

Gazete’de yayımlanacak bir Tüzükle belirlenir.

(1) Bu Yasanın 6’ncı, 7’nci, 9’uncu ve 14’üncü madde kurallarına aykırı hareket eden gerçek ve/veya tüzel kişiler ile tüzel kişilerin direktörleri ve sorumlu yöneticileri ve/veya fiilen katkısı olan kişiler bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde 1,000,000.000.- TL (Bir Milyar Türk Lirası)’na kadar para cezasına veya on yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

Suç ve
Cezalar

15

Bu Yasa ve bu Yasa altında çıkarılan mevzuat kurallarına aykırı hareket eden gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişilerin direktörleri ve sorumlu yöneticileri ve/veya fiilen katkısı olan kişiler bir suç işlemiş olurlar ve mahkumiyetleri halinde 1.000.000.000.-TL. (Bir Milyar Türk Lirası)’na kadar para cezasına veya on yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.

(2)

Yürürlükten

Kaldırma

38/1982

22/1987

46/1992

46/1994

4/1979

16. Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak:

(1) Para ve Kambiyo İşleri Yasası.

(2) Döviz İstikrar Fonu Yasası.

A.E.603 R.G. 2.11.87 (3) Para

A.E.453 R.G. 13.10.88

A.E.528 R.G. 12.12.88

A.E.483 R.G. 3.11.89

ve Kambiyo İşleri Tüzüğü.

A.E.539 R.G. 25.10.91

A.E.639 R.G. 20.12.91

A.E.268 R.G. 25.06.92

A.E.540 R.G. 16.12.92

A.E.154 R.G. 12.04.93

A.E.165 R.G. 1.03.95

A.E.438 R.G. 9.05.96

A.E.474 R.G. 24.05.96

A.E.509 R.G. 1.06.96

(4)Yukarıda belirtilen Yasa ve Tüzükler uyarınca çıkarılan karar ve tebliğler,

bu mevzuat altında yapılmış ve yapılacak olan işlemlere hâlel gelmeksizin yürürlükten kaldırılır.

Yürütme Yetkisi

17. Bu Yasayı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu adına Ekonomi İşleriyle Görevli Bakanlık yürütür.

Yürürlüğe Giriş.

18. Bu Yasa, Resmi Gazete’de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.